

VIS EN VERMILJOEN

(GROEP 3-5) DOCENTENHANDLEIDING

30-60 MIN

LESKERN

Ontdek de kleuren van de Gouden Eeuw

LESDOELEN

- > Leerlingen ontdekken dat verf in de Gouden Eeuw werd gemaakt van natuurlijke grondstoffen zoals klei, steen, bot, planten en dieren of van chemische reacties tussen natuurlijke producten;
- > Leerlingen ontdekken hoe deze grondstoffen vanuit de hele wereld naar Europa werden vervoerd;
- > Leerlingen komen in het museum in aanraking met schilderijen uit de Gouden Eeuw en maken met zelfgemaakte verf een visstilleven

ACTIVITEITEN

Vorbereidende les in de klas (30-60 minuten)
Interactieve rondleiding en workshop in Stedelijk Museum Alkmaar (90 minuten)

BENODIGDHEDEN

Werkblad Vis en Vermiljoen (PDF)

KERNBEGRIPPEN

Pigmenten, Gouden Eeuw, VOC

LESBESCHRIJVING

Leerlingen denken na over het proces van grondstof tot kleurpigment.

INSTRUCTIE VOOR DE DOCENT

Deze opdracht wordt gedaan in groepjes van 3-5 leerlingen. Print voor elk groepje een kleurenversie uit van het werkblad Vis en Vermiljoen.

Voor groep 3 en 4 is het aan te raden om opdracht 1 klassikaal te doen en opdracht 2 in kleine groepjes. Leerlingen uit groep 5 kunnen beide opdrachten in groepjes maken. Laat leerlingen hun werkblad meenemen naar het museum.

Bij zowel opdracht 1 als 2 gaat het erom dat leerlingen goed kijken, zelf nadenken en samen iets bedenken. Ze mogen hun fantasie de vrije loop laten. In de museumles komen ze erachter wat de juiste antwoorden zijn.

OVER VIS EN VERMILJOEN

In de Gouden Eeuw werd verf gemaakt van natuurlijke grondstoffen, zoals dieren (sap van slakken of inkt van inktvissen, gebrande botten van hazen en andere beesten, geperste luizen en urine van allerlei dieren), planten (zoals bessen, bladeren, hars, mossen, bloemen) en mineralen (o.a. edelstenen, (kalk)steen, klei). Deze grondstoffen werden op allerlei manieren verwerkt tot alle kleuren pigmenten die je kunt bedenken. Wanneer bindmiddel (zoals olie, water, bloed, ei, melk) aan het gemalen pigment werd toegevoegd, ontstond er verf.

Pigmenten kwamen van over de hele wereld: van dichtbij in Nederland of Europa tot in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Ze werden onder andere meegenomen door de schepen van de VOC. Naast pigmenten van natuurlijke producten, werden er ook pigmenten gemaakt via allerlei chemische processen. Het schildersatelier leek soms wel een laboratorium.

In de museumles in Stedelijk Museum Alkmaar duiken leerlingen verder in de magische wereld van pigmenten en maken ze met zelfgemaakte verf van pigment en bindmiddel een eigen visstilleven.

Het is aan te raden om het bezoek voor te bereiden aan de hand van deze les. De voorbereiding in de klas bepaalt mede het slagen van het museumbezoek. Wij wensen u hierbij veel plezier en succes.

Heeft u vragen, opmerkingen en suggesties? Wij horen het graag.

Contact: onderwijs@museumalkmaar.nl

